

A' NÉGYLEVELÜ LÓHER.

Beszély.

KUNOSS-TUL.

(Vége.)

Valóban az alkalom hamar elérkezett. A' kulmi ütközet napja (1813 aug. 30.) fölviradt 's győzdelmeskedteté a' szövetségesek fegyvereit Napoleon seregei fölött, mellyekből 5000 maradt a csatatéren. Ez ütközetben Bärkás nem csupán előnyomulásbani készsége, hanem ezredesének ügyes megmentése által is kitünteté magát. Midőn a' francia gyalogság négyszögét megtörték 's szét-szórák: ledönté az ezredes lovát egy szurony-(bajonett) dőfés, melly a' nyeregűl egyik lábával hirtelen menekelni nem tudó lovagot is magával rántá, kétségkívül összetipratandót vagy a' francziák szurdalási által kivégzetendőt, ha Bärkás nyomban melléje nem ugrat 's át nem engedi neki lovát. E' közben néhány dőfés járta keresztül, szerencséjére azonban csak czombja 's bal karja vastaghusát, minden veszélyes következés vagy bémulás nélkül, 's néhány nap mulva mint kapitány hagyá el a' kórházat. Hasonlólag tünteté ki magát a' hanai ütközetnél is, ugyanazon év october 30-ikán, midőn az austriai tábor sergének egy része a' Kinzig folyó hidjára szorult, mellynek karfái eltöredeztek, 's nagyszámu fegyveres hullott a' Kinzigbe, mellynek árjaibul egy agg tábornokot Bärkás elszántása mentett meg; mit a' főtiszt, rendjei egyikének nyakába akasztásával jutalmazott, 's annak viselhetését kieszközölte számára.

Sok volna mindazon hősi tettet leírni, mit Bärkás a' francia háboru ezen utolsó szakában véghez vitt. Nem volt olly veszélyes vállalat, hol ő az első közt ne lett, 's mindenkor szerencsével ne járt volna, még akkor is, midőn társai egy lábíg elvesztek. Mind ez pedig majdnem kizárólag a' négylevelü löherének tulajdonítható. Ő ugyanis ennek birtoka által a' szerencse kegyenczének hívén magát, mit első évbeli rögtön emelkedése is igazolni látszik: nem képzelt olly merészletet, mi az ő részére balul üthessen ki; mert hisz a' négylevelü löher boldog jövendőt ígére; tehát, ughivé nem lehet elvesznie, ha még olly életkoczkázató lépést követ is el. 'S valóban e' hiedelme kalauzo-

lá őt épen vitézsége bámulatos tetteinél, mellyek egy másíknak százszorosan életébe kerültek volna.

Két éve mult már, mióta Bärkás szülőföldjéről távozek. Azóta Kőkényesen sok megváltozott. Ozmina a' szépség minden bájaival diszesülve fejlődött ki, 's azon szelid komolyság, melly kéjsü-gárzó szemében ült, bizonyos földföllöttiséget gyaníttata. Ivánkay egészsége roskadt állapotban volt; néhány napi fönlábbadozás után ujra és ujra ágy-nak esett, 's nem ígérhetvén magának hosszú életet, mindenkép azon volt, hogy Ozminát minélelőbb egy érdemes férj karjai közt boldognak láthassa. Ez természetesen mások által is könnyen elgondolható szándék vala; 's így majd mindennap vendég érkezék a' házhoz, szinlett okul adván Ivánkay egészségérüli meggyőződhetősöket, habár megjelenésök csupán a' bájos, de azonfölül — mit már korábban kell vala érintenem — Ivánkay minden birtokának egyetlen örököse, Somogynak leggazdagabb leánya iránti czélasokbul származott is az. Különös szorgalommal tevő látogatásit bizonyos Hanty hadnagy, ki néhány évi katonáskodása idején itatra, kártyára és bujaságra, birtoka legnagyobb részét eltékoz lá, 's a' megujult francia háboruban pulyasága 's elerőtlenültsége miatt részesülni nem bátorkodván, ősi vagyonának romjain kerese biztos menedéket. Itt vércseszemmel kémlelé ki az egész megyét, olly áldozat után, mellyet nem sokára fészkebe hurczolhasson, magát annak vérével 's vagyonával hizlalandó. Legméltóbbnak találá e' végre Ozminát, nem csak birtokának páratlan kiterjedése miatt; hanem, mert remélheté, hogy a' beteges Ivánkay, ha egész gazdaságát nem is, legnagyobb részét bizonyára tüstint átengedendi vejenek. Alig mult tehát el nap, mellyen Hanty hadnagy látogatását nem tevő, 's a' betegnél szinlett részvét, Ozminánál pedig hizelgő csevegés által, kegyelembe jutni nem iparkodék. Ivánkaynál csakugyan valamennyire czélját is érte; annyira legalább jutott, hogy minden fiatalokru látogatók közt legörömösebb időzött vele, 's hogy Ozminát is figyelmezteté, a' mondása szerint — emberséges Hanty hadnagyra. Ozmina azonban minden udvarloji s így a' hadnagy iránt is egykedvü maradt, sőt unni kezdé tulságosan mézszavu társalkodását. Örömet vala ő most is egyedül; 's ha

nagyatyja betegágyától néha a' kertbe iramodhaték, bejárá mindazon helyeket, mellyek neki gyermekkorában, egy pár év előtt olly kedvesek valának. 'S illyenkor akaratlanul is megemlékezett Jóska-rul, a' szerette kertészfiuról, 's fölkeresé őt képzezte szárnyain a' harczosok sorában, a' halálos veszélyekkel iszonyú csatatéren; látni vélte őt bajnoki helyzetben, önérdem által szerzett rang-fokon, társai által tiszteltetve 's szeretetve. És mikép nem szeretne volna őt Ozmina? Igen, ő szerette Bárkást, azon legyőzhetlen édes vonzalommal, minőt magasb keblü férfi érezhet a' távolban, elhagyott hazája, — minőt érezhet az őszfürtü agg, ifjusága boldogítóji iránt; nem indulatosat, nem zajongót, hanem valóságá által a' sziv legmélyebb rőjtekébe edzettet.

Ozmina épen a' kertben volt, 's nem hallá a' kocszi zörejét, melly a' folyvást nyitva állott kapun tajtékos mének által szélvész módjára röpítették be, 's mellyrül az elősiető cselédség bámultára egy — aranytul csillogó szép fiatal huszártiszt szökelt le, 's az uraság és kertész élete iránt majd lélekzetakadva tudakozódek, de feleletet sem várva már Ivánkay szobaaajtánál termett, 's elfogódva annyí édes emlékezet 's olly kétes valósulatu reményképek lelkére torlása által — koczogatott. Belülről bágyadtan hangzék „Szabad!“ 's ő háláérzete által elragadtatva a' karszékben ülő Ivánkay elébe omlék. A' tisztas agg örömkönyüket sirt az egykori kertészfiu illy nemes magaviselete miatt, mellyet csak azután tudott érteni, midőn az magát vele megismerteté. Gyönyörködve nyugtatá szemeit egy ideig a' jeles ifjun, 's néhány kérdést intézett hozzá multja és tisztége iránt, azután pedig szüleihez küldé a' kertbe, hova, ugymond, Ozmina is épen előbb mene csak ki.

Bárkás szinte öntudatlanul, örömkábulva rohant a' kertbe, hol Ozminát szülei körében találá. Nem fősíthető azon meglepetés, öröm és bámulat boldogító 's kintző vegyülete, melly a' két fiatal nem-nyilatkozott szerelmezt egymás láttára elfogá. A' szülék sirtak és bámultak; Ozmina pedig a' szerelem és szemérmetség iszonyu harcát küzdé, 's nagy erejébe került, hogy a' kézcsokolás végett feléje hajló kedvesnek keblére nem omlott.

Az első találkozás szózatbilincselő pillanata el-

mult, 's gyengéd szemrehányás ostromlá a' kapitányt hosszas hallgatása miatt; majd ismét kérdésekkel halmozák el őt szülei és Ozmina, míg az udvari csengetyü háromszori meghuzása az ebéd idejét hirdeté, 's egy inas az együtt beszélgető négy személyt Ivánkay meghagyatábul asztalhoz hívá. Itt nem győzte titkon eléggé csudálni a' jó öreg ama' finom társalkodási modort, ama' kedveltető nyiltszívűséget 's értelmi alaposságot, melly a' kapitánynak minden szavát bélyegzé. Nem kerülé ez el Ozmina figyelmét is, ki már csak ennél fogva is százsorosan szeretetre méltóbbnak találta őt az ellenében árnyékká semmisült Hantost hadnagnál. A' szülék pedig bizonyos tiszteletet éreztek magokban emelkedni fiok iránt, kire nézvest ma ők először életükben a' földesuri asztalhoz méltattatának.

Annyi 's olly tiszta örömet, mint a' két ifju szerelmes éldelt Bárkás rövid szabadságideje alatt: csak azok érezhetnek, kik olly bensőleg, olly egész lelkesedéssel, egyszersmind pedig angyali tisztasággal képesek szeretni, mint Bárkás és Ozmina. De közelgett az elválás ideje, 's boldogságukat bú árnya fenyegeté. Bárkás még nem vallotta meg szerelmét Ozminának. De minek is kellett volna oda szentségtelenítő nyilatkozások 's lomha szavak, hol a' legforróbb szerelem óriáskeze a' szivek hurjain összeolvadó harmoniát zengedeztetett, hol a' szemek mindegyik találkozásá megannyi szerelemvallomás volt, hol minden mozdulatban az örök figyelmü gyengédség, 's az önfeláldozásig terjedő készség mutatkozék?!

IV.

Az Elba szigetre kárhözottott Napoleonnak e' foghelyérül menekvése 's váratlanul Franciaországban megjelenése, hadrobajt 's készüléket indita egész Európában; így Austria is egyesíteni törekvék egész haderejét, 's magyar ezredeit is csatakészen állani rendelé. Bárkásnak tehát ezredéhez kelle sietni. Vérző kebellet, fájdalommasabban mint harmadéve, hagyá el most Ivánkay udvarát, gyakori levélírás viszonyos ígérete mellett.

Senki nem örült e' távozásnak Hantost hadnagyon kívül. Ez ugyan is, a' kapitány pár hónapi szabadságideje alatt egészen mellőzve látá magát Ivánkayéknál, 's hiában iparkodván magának némi figyelmet kiküzdeni: menyasszonyos terveit, gaz-

dagulása egyetlen eszközlőit, füstbe menendőknek kezdé gyanítani, midőn Bärkás távozása újra föléleszté reményeit, 's hódolásai további folytatására serkenté őt. Látván mindazáltal, hogy most iránta Ozmina sokkal mellőzőbb, sőt ha megakará magának vallani — megvető magaviseletű: ennek okát Bärkás iránti szerelmében vélte föltalálni, melyet ennél fogva lassankint kioltandónak, vagy ha ezt nem cseleketné, — rögtön kettévágandónak határozta. Először is tehát Ivánkay kedvét iparkodott újlag előbbi mértékében visszanyerni; 's ez a gyengélkedő aggnál nem vala épen nehéz dolog. Miután erről biztosítottnak hívé magát: kettőzött ostrommal rohaná meg Ozmina szerelmét, 's a katonaelet sikamlós pályáját élenken festvén, alattomosan akará megrendíteni a szerelmes lány hitét Bärkás érzelmeinek valódisága iránt. Látván azonban, hogy a' fensőbb szerelem szilárd hite, rágalma próbakövét is esorbulatlan kiállá, egészen sajtáságos, — mint vélte, bizonyos foganatu, ármányhoz folyamodék.

Katonasága idején egyéb korhely társai közt Muhari, egy tudákos ifjonez, is vala, ki oskolai pályáját felbenhagyva először színész, utóbb városi írnok, egyszersmind pedig ír ó lön, 's miután magának rejtetszavai által egyik hirlapi szerkesztőségnél érdemet szerze segédkép fölfogadták. Ő mint ilyen is híven folytató a' rejtett szavak csinálását, mellyek alul természetesen soha sem volt szabad nevének elmaradnia. — E' hirlapot járatá Ivánkay is. Így történt, hogy ennek házánál Hantyt hadnagy több ízben látá az érintett Muhari nevet, 's most kifőzött ármánya végrehajtása tekintetébül hozzá folyamodni magában eltökélte. A' mult éledelek emléke, pénz és ígéretek, hajlóvá tették Muharit a' csiny elkövetésére.

Egy idő óta szorgalmasan bejárt Hantyt hadnagy K** mezővárosba, hol fiokposta volt, 's szorgalmasan hordá meg a' hirlap számait reménylett jövendő ipának. Levelek ritkán érkezettek ugyan; de ha mi volt: ő ezeket is híven kézhez szolgáltató; még Bärkáséit is. Ezéi azonban egyszerre végkép elmaradtak, 's pár nap mulva következő czikkely vala olvasható az újdun érkezett hirlapban: „Az egyesült armádia, Wellington és Blücher commandirozása alatt megveré Wáterlónál, junius 18ikán a' Francziákat 'stb. 'stb. — — — Bärkás Obestlaidinand pedig halálos sebet kapott, mellyben Wawreben harmadnapra valósággal meg is halálozott.“

E' hirre kiesett Ivánkay kezébül a' lap, 's fájdalmában mozdulatlan ült; Ozmina pedig halálvo-naglásokhoz hasonló rágások közt rogyott hátra a' pamlagon. Csak Hantyt hadnagy gonosz lelke örvendett, 's csak a' fájdalom-levert apa és leány fölötti

bámulás akadályozá öröme kitörését. Most már bizonyosan övének hitte Ozminát.

A' kegyetlenül ütött seb marcangló fájdalmát csak színbül is enyhíteni akarólag, mindent elkövetett Hantyt, mi által rég kitűzött céljához minélhamarebb elérjen. Végre olly kedvezőleg nyilatko-zék e' tárgyban Ivánkay, hogy a' megkérés napja, a' főnebbi eset után negyedik hónapban csakugyan elhatározták.

Idők óta szokatlan számú kocsi jelent meg Kö-kényesen, kerő vendégeket hozva. A' bevezetésű szolalkozások után következék az ünnepélyes leánykérés.

Ivánkay megegyezőleg szólt, de egyszersmind leánya válaszát is kívánta. — Milly állapot egy — az első szerelm sirja fölött még könyező leányra nézve! — Ozmina, reggelre halasztotta.

Már minden aludt, csak Ozmina 's Ferencz az öreg kertész nem. Amazzal keservei virrasztottak; ezt az érett gyümölcs őrzése tartá ébren.

Egyszerre hintő robagása hallék távolrul, melly egyenesen a' kastely felé irányzá jövetét. Ferencz nem keset kapukat nyitni, 's im, az érkezett kér-dezősködő személyében, holttnak siratott fiát ismerte meg.

Bärkás töle mindent egyszerre megtudott. De illy időben illedelem 's okosság elleni lett volna az ébregő Ozmina elibe lépni. Hantyt ügye is azt kíváná, hogy érkezterül senki se tudjon reggelig semmit. Ennél fogva apjának 's embereinek csak azt kellett mondaniok, hogy ő is a' többi vendeghez tartozik. Ozmina vizasztalásaul azonban egy levelet irt, mint az érkezett vendég által hozottat, mellyben őt rövid nap mulvai megérkezése iránt tudósítja Halomszegrül, hol Fonódy barátjánál kénytelen egy napot eltölteni.

Az öreg Ferencz átadá Ozminának e' levelet, 's alig állhatá meg, hogy fiát örömben el ne árulja. — Ozminát nem sokára öröm és remény tündérképei közt ringatá el álma.

Bärkásnak, esetleg, Hantyt mellett nyitatték szoba, ki amannak zöreje által fölbresztetvén, az áthallatszott parancsokbul világosan értheté, hogy szomszédságában holttnak híresztelt versenytársa van. Ettül fogva nem jött többé szemére álom, 's még hajnalnak hire sem volt, midőn egy kocsi sebsvágatva robagott ki az udvarbul.

Reggel már az egész vendégsereg együtt volt; csak Hantyt és Ozmina hiányoztak; 's ime, Hantyt helyett Ozmina karjain Bärkás lépett a' bámulo vendégek közé. — Elgondolhatni, hogy ámbár az egyik leánykerő megszökött: azért nem csak a' ké-rés, hanem az eljegyzés is megtörtént; 's két hét mulva Ozminát szerelmeskü csatlá kedveséhez.

EGY IRÓ ÉLETRAJZA.

ÖNMAGÁTUL.

(Folytatás.)

Midőn a magyarországi szélekhöz értünk, én rettenesen meguntván már a katonai életet csak kevés jelét adtam készségemnek az elszökésre, ekkor ismét, még pedig szörnyű egyetlenül megveszszöztek.

Napoleonnal folyt a háboruk, én nem vágytam az ütközeteket látni. Mindenre inkább kész valék ekkor csak onné szabadulhattam volna. Az idők háborusok lévén egy hamar elbocsátást nem remélhettem, tehát legnagyobbra határozám el magam, az elszökésre; de oh ez szerencsétlenül ütött ki; mert néhány hét múlva kézre kerültem. Istenem! még most is borzadok ha rá gondolok mint vert a halálverejétek midőn a vesz-tőhelyre kísértek ki! már félig meg voltam halva, a körültem levő sokaságot alig láttam. — Még csak alig hasadt a hajnal, már is annyi ember talakodott körém hol a siralomban ültem, hogy szinte haragudtam rájok, mert azt hittem, hogy gyönyörködve nézik egy halálra ítéltnek kínait, azért gyűnek egy össze. Egy asszonyt ismertem, ki nyolcz óra előtt sohasem szokott fölkelni, 's midőn engem vesz-tőhelyre kísértek már négy órakor ő is ott állt; 's ha jól emlékezem még szomszéd faluból jött be. Azonban nem tudom hogyan vagy miért történt, megkegyelmeztek, 's nem éppen hosszú idő múlva másodsor szöktem el; ez jobban sikerült, mert e' mai napig sem akadtak nyomomban. Mindig eliszonyodom valahányszor eszembe jut mi történeted voltna velem ha másodsor megkerítenek vala. Júj! Egyébiránt, ki tudja, nem lett volna e jobb, mint tudóskodni? —

Elszökvén Baviába futottam, hol egy fiakerhez szegődtem be kocsnak, de mivel ügyetlen valék, a gazdám nem úgy bánt velem mint én ohajtottam, hogy olly emberrel bánják ki a philosophiát kétszer abszolválta, 's jó házból is származott. Fizetésem ben nem volt semmi, tehát hogyan keljen gazdámra oda hagyva tovább menni, nem tudám elgondolni; de az isten módot adott mégis.

Tudnikill gazdaszszonyom jobban szívelhetett mint gazdám, miért, miért nem, azt nem tudom. Egyszer a többek közt jó fuvarunk akadt 's gazdám nem volt otthon. Én kétnapi távolságra vittem egy urat, igen sietve, ki csak ott fizetett ki, hová őt vinnem kellett. Szép somma pénzt adott alkunk szerint. Én a sommácskát megmeg nézém, 's végre az juta eszembe, hogy jó volna vele tovább illantani; e' gondolat szándékká lett, a' szándék eslekedetre változott. Egy kis ideig azon az igazaggódtam, miként küldjem vissza a hintót és lovakat gazdámnak, de mivel senkire sem bízhattam visszaküldésül, tehát mintsem elveszenek gazdámra nézve, inkább magam adtam el.

Eleinte egy kissé nyugtalankodtam de azután későben lecsillapítottam lelksimeremet. Ugyan is igen természetesen azt gondoltam: hát ha fuvar nem akadt volna! én tehát úgy vettem a' dolgot, hogy nem is volt fuvar, 's így gazdámnak nem ártottam; a' lovak és kocsi árát pedig csak olly feltétel alatt vettem magamhoz, hogy ha majd több pénzem leszen mint a' mennyire szükségem leendő, visszafizetem neki. Így már megnyugodtam, 's lehetett is. — Még néhány forint volt zsemben, egy korcsmában játékosok közé keveredtem, 's részint elnyerték utolsó forintaimat, részint elköltöttem. Ez alkalommal szinte megkívántam a' kelnerék állapotját, 's minthogy nem vala pénzem, magam is kelnerre akartam

lenni, de a' fogadás azt állítá, hogy nem használhat ollyan embert a' ki többecsét iszik 's a' mellett kártyázni is szokott, ha csak jó cautiót nem tesz le. Nekem azonban cautióra való pénzem nem levén, más valamihez kelle fognom.

(Folytatása következik.)

HIR-KALÁSZOK

a z é l e t f ő l d é r ű l .

Nyitrai alsó járás, maj. 22kén 1838. Mezei gazdasággal foglalatokodó polgártársaink nagyobb része, várva vár honunk' különféle vidékeiről szóló idő-járási 's gazdasági tudósításokat, mivel ettől függ többnyire termékeik' értéke; olly kifejtetlen 's bizonytalan lábon álló levén kereskedésünk, hogy egy lanyha eső áldáshozólag hullott csöppjei után, — mint ez nálunk majus 16ka körül történt — a' szomszéd város piacokon, természetnyünk' ára pozsonyi mérőnkint 8 garassal is, csökkenni szokott. A' jövő termést illető kilátások vidékünkben nem éppen kecsgetetők; mert az őszi, nem emlíve, hogy silánysága miatt sok kiszántatott, — fölötté ritka. Szerencsésnek mondhatja magát az ki tiszta búzát vetett. A' tavaszi sokkal jobb lábon áll. Eözdöghé környékén, dohány miveléssel foglalatokodó néhány falu, hol a' mezei gazdasá'g' emez ága leginkább jövedelmez, a' tőzsérek ellen pauszakodnak; mert fájdalom! a' dohány nagy kereskedők, több év óta megfelejtkeztek e' valóban jó 's egész vidék kedvelte dohányról; azóta a' szegény ember végre is úgy kénytelen adni dohányát mint kéri. Ez okból, mi mostig hallatlan vala, sok gazdánál több mázsányi dohány felfuize palláson áll! Jelenleg már ültetéshez fogtak 's eső után sóhajtoznak. Virágos rétfjeink dús kaszálást ígérnek. A' Czethény viz mellékiek azonban e' zabolázhatlanná lett folyam' árjaitól félnek, 's ez okból több évi tapasztalás után saját káruk által okulván junius' elejével kaszát szándékoznak kézbe fogni. — Gyümölcsfáink kellemes zöldjüktől 's szépen mutatkozott izes gyümöleseitekől megfosztva egészen téli alakban szemléltethetők. Öregeink sem emlékeznek az ezeket megemésztett hernyó vagy is ugy nevezett papnaeska illy tömértelen sokaságára. Fáink velők most is egészen elborították, 's alma, körtvély és szilva-fáinkról lemaszva meggyfáinkat lepik el. — Szőléink, bár e' hó' 10—14ke közti deres éjszakák a' hájtások' felső leveleit, kivált a' dombosabb helyeken, kissé megesípték, középszerű termést ígérnek.

Zivatáros idők 's borzadt szülő természet jeleneteiben sem szükkölködünk. Érsekujvárt f. h. 19kén délután az ugy nevezett Tót-utczában egy szürszabó mester' házába villám ütven, azt hamuvá tette; holmija' szép részének megmenését nagy tekintetű egyházi 's világi férfiaknak köszöni a' szomorodott házbirtokos, kik ritka elszánással a' legnagyobb zivatár' közepette tűz és víz' elemivel küzdve, ennek segítségével amannak pusztítását elnyomni szép példával törekedtek. **DEZSERÉ.**

Budapest, nyárelő Gikán 1838. Pünkösöd reggelünk ünnepietlen zivatarral viradt ránk. Hajnalban erős menydörgések közt olly iszonyú zápor omlott alá, — mi a' hegyekben fölhőszakadássá alakult, — hogy a' városmajort 's a' lejjebb fekvő rétséget majd egészen vizár borítá el, 's a' hidak alatt elég nyílásra nem találván, a' föl-téseken zúgott keresztül; Ó-Budán pedig több házunk ablakain rohant be a' hegyekről alá zajdult víz. Hasonló felhőszakadás volt mult hó 29ikén a' Vörösvár vidéki hegyek közt, annyira hogy a' leomló víztömeg 2—3 mázsás köveket is hengergetett magával.